Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. Gh. Mîțu)
Dosarul nr. 3a-2675/25 (2-24072700-02-3a-22082025)

D E C I Z I E

27 mai 2026 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

Completul de Contencios Administrativ în componența:
Președintele completului, judecătorul Sîrbu Victoria
Judecătorii Bagrin Lucia și Cașcaval Andrei
Grefieri Papuc Daniela și Stratulat Maria

examinând în ședință de judecată publică, cererea de apel înaintată de către Mîrzac Petru, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 15 aprilie 2025, adoptată în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de Mîrzac Petru către Casa Națională de Asigurări Sociale privind anularea actelor administrative și încasarea pensiei de dizabilitate,

a c o n s t a t a t:

Argumentele părților:

La 3 iulie 2024 Mîrzac Petru a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind contestarea actelor administrative și și încasarea pensiei de dizabilitate, prin care a solicitat:

- anularea ca ilegal și neîntemeiat răspunsul nr. ***** din 30 aprilie 2024, cât și răspunsul nr. ***** din 17 iunie 2024 al Casei Naționale de Asigurări Sociale în partea ce ține de refuzul de achitare a pensiei de dizabilitate;

- încasarea din contul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei a sumei de 20 250 lei pentru termenul în care reclamantul n-a primit pensia pentru invaliditate pentru perioada din 1 noiembrie 2021 până la 22 septembrie 2022.

În motivarea acțiunii reclamantul Mîrzac Petru a invocat că, prin Decizia nr. ***** din 25 iulie 2022, emisă de Serviciul de control al determinării gradului de dizabilitate, s-a constatat că acesta nu se încadrează în grad de dizabilitate, apreciindu-se că deficiențele funcționale constatate sunt ușoare și nu corespund criteriilor de determinare a dizabilității la persoanele adulte.

Reclamantul a indicat că nu a fost de acord cu această concluzie, întrucât, în urma investigațiilor medicale efectuate anterior, a fost încadrat în grad de dizabilitate, iar starea sa de sănătate nu s-ar fi ameliorat, ci, dimpotrivă, s-ar fi agravat. A menționat că, ulterior contestării deciziei, autoritatea competentă a recunoscut din nou încadrarea sa în grad de

dizabilitate, iar începând cu 22 septembrie 2022 Casa Teritorială de Asigurări Sociale Orhei a reluat achitarea pensiei de dizabilitate în cuantum de 2 025 lei lunar.

Totodată, a precizat că, pentru perioada 1 noiembrie 2021–21 septembrie 2022, pensia de dizabilitate nu i-a fost achitată. În acest context, a solicitat Casei Naționale de Asigurări Sociale plata sumei de 20 250 lei, reprezentând pensia neachitată pentru perioada respectivă. Prin răspunsul nr. ***** din 30 aprilie 2024, Casa Națională de Asigurări Sociale a refuzat satisfacerea solicitării, motivând că, în perioada indicată, reclamantul nu a fost încadrat în grad de dizabilitate și, prin urmare, nu exista temei legal pentru achitarea pensiei.

Consecvent, reclamantul a menționat că a formulat cerere prealabilă, solicitând achitarea pensiei de dizabilitate pentru perioada în care plata a fost suspendată, însă autoritatea publică și-a menținut poziția de refuz.

În susținerea pretențiilor sale, reclamantul a invocat că, odată stabilit gradul de dizabilitate în raport cu afecțiunile sale medicale, nu ar fi justificată concluzia potrivit căreia acesta și-ar fi recăpătat integral capacitatea funcțională într-o perioadă intermediară, pentru ca ulterior să fie încadrat din nou în grad de dizabilitate. A considerat, astfel, că menținerea ulterioară a gradului de dizabilitate confirmă continuitatea stării sale de sănătate și justifică achitarea pensiei și pentru perioada 1 noiembrie 2021–21 septembrie 2022.

Subsecvent, reclamantul a făcut referire la legitimația seria CN nr. *****, eliberată la 10 februarie 2020, privind stabilirea și prelungirea plății pensiei de dizabilitate, susținând că aceasta confirmă existența dreptului său la prestația respectivă.

La 19 iulie 2024 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus referință prin care a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată ca nefondată (f.d.21-23).

Poziția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 15 aprilie 2025, s-a respins acțiunea în contencios administrativ depusă de Mîrzac Petru către Casa Națională de Asigurări Sociale privind anularea actelor administrative și încasarea pensiei de dizabilitate.

S**olicitarea apelantului:**

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 30 aprilie 2025, apelantul Mîrzac Petru, reprezentat de avocatul Gandrabur Valeriu a declarat cerere de apel, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 15 aprilie 2025, cu emiterea unei decizii prin care fie admisă integral acțiunea.

Termenul de declarare a apelului:

Potrivit art. 232 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate.

Din materialele cauzei rezultă că dispozitivul hotărârii instanței de fond a fost pronunțat public la 15 aprilie 2025, iar apelul nemotivat a fost declarat la 30 aprilie 2025. Hotărârea motivată a fost recepționată de către avocatul Gandrabur Valeriu la 22 iulie 2025, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică „Zimbra”, anexat la materialele cauzei (f.d.42),

iar apelul motivat a fost depus la 5 august 2025. Prin urmare, Colegiul constată că atât apelul nemotivat, cât și cel motivat au fost depuse în interiorul termenului legal.

Argumentele participanților la proces:

În motivarea cererii de apel apelantul Mîrzac Petru a invocat că nu este de acord cu hotărârea primei instanțe, prin care a fost respinsă acțiunea sa în contencios administrativ privind anularea actelor administrative emise de Casa Națională de Asigurări Sociale și achitarea pensiei de dizabilitate pentru perioada 1 noiembrie 2021–22 septembrie 2022, solicitând casarea integrală a hotărârii.

Apelantul a indicat că, prin Decizia nr. ***** din 25 iulie 2022 privind controlul determinării gradului de dizabilitate, s-a stabilit că acesta nu se încadrează în grad de dizabilitate, deși anterior, în urma investigațiilor medicale efectuate, a fost încadrat în grad de dizabilitate, iar starea sa de sănătate nu s-ar fi ameliorat, ci s-ar fi agravat. A menționat că, ulterior contestării acestei decizii, a fost din nou încadrat în grad de dizabilitate, iar începând cu 22 septembrie 2022 Casa Teritorială de Asigurări Sociale Orhei a reluat achitarea pensiei de dizabilitate.

Consecvent, a susținut că refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i achita pensia pentru perioada 1 noiembrie 2021–21 septembrie 2022 este neîntemeiat. A precizat că, prin răspunsul nr. ***** din 30 aprilie 2024, autoritatea a motivat refuzul prin faptul că în perioada respectivă acesta nu era încadrat în grad de dizabilitate, iar ulterior cererea sa privind achitarea sumei de 20 250 lei, reprezentând pensia neachitată, nu a fost satisfăcută.

Totodată, a invocat că trebuie apreciată critic concluzia potrivit căreia plata pensiei a fost sistată din cauza expirării termenului de încadrare în grad de dizabilitate. A menționat apelantul că, deși prin deciziile nr. ***** din 9 iunie 2022 și nr. ***** din 25 iulie 2022 nu a fost încadrat în grad de dizabilitate, ulterior, în baza certificatelor nr. ***** din 28 octombrie 2022 și nr. ***** din 9 noiembrie 2023, a fost încadrat, începând cu 22 septembrie 2022, în grad mediu de dizabilitate, iar plata pensiei a fost reluată de la aceeași dată.

Apelantul a făcut referire la art. 18–23 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii și a susținut că dizabilitatea, gradul acesteia și perioada pentru care este stabilită sunt constatate de autoritatea competentă în materie. Totodată, invocând art. 32 alin. (2) din aceeași lege, a menționat că pensia de dizabilitate se stabilește pentru perioada în care durează dizabilitatea. În acest context, a contestat concluzia primei instanțe potrivit căreia lipsesc acte care să confirme încadrarea sa în grad de dizabilitate pentru perioada 1 noiembrie 2021–22 septembrie 2022, susținând că natura cronică și evolutivă a afecțiunilor sale exclude ideea unei însănătoșiri temporare urmate de reapariția dizabilității.

Subsecvent, a invocat apelantul și prevederile Codului administrativ referitoare la audierea participantului și la obligația motivării actului administrativ individual, susținând că motivarea reprezintă o condiție a legalității actului și trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au determinat adoptarea soluției administrative. În opinia sa, autoritatea publică era obligată să cerceteze complet și imparțial circumstanțele cauzei, iar actele emise trebuiau să conțină o motivare suficientă și concludentă.

În aceeași ordine de idei, apelantul a susținut că Decizia nr. ***** din 25 iulie 2022 și răspunsul la cererea prealabilă nr. ***** din 9 septembrie 2022 sunt insuficient motivate, întrucât nu ar conține un suport factologic și probatoriu corespunzător, iar concluziile autorității ar fi formulate în termeni generali. A apreciat că ingerința în drepturile sale este disproporționată, în special raportat la afecțiunile medicale cronice de care suferă, și a susținut că, înainte de a se concluziona că nu mai corespunde gradului de dizabilitate recunoscut anterior, trebuia efectuată o nouă examinare medicală corespunzătoare.

Deasemenea, apelantul a contestat și constatarea primei instanțe potrivit căreia ar fi fost citat legal despre locul, data și ora examinării cauzei. A susținut că nu a recepționat nicio citație în acest sens și că, în consecință, a fost lipsit de posibilitatea de a-și exercita dreptul la apărare, menționând că a recepționat doar dispozitivul hotărârii la data de 26 aprilie 2025.

În final, apelantul a solicitat admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii primei instanțe din 15 aprilie 2025 și pronunțarea unei noi decizii prin care să fie admise pretențiile formulate, să fie confirmată încadrarea sa în grad de dizabilitate pentru perioada 1 noiembrie 2021–22 septembrie 2022, cu achitarea pensiei de dizabilitate, precum și anularea Deciziei nr. ***** din 25 iulie 2022.

La 11 mai 2026, Casa Națională de Asigurări Sociale, a depus referință aferentă cererii de apel, prin care a solicitat respingerea acesteia și menținerea hotărârii primei instanțe.

Poziția participanților în ședința de judecată:

În ședința de judecată apelantul Mîrzac Petru, cât și reprezentantul acestuia, avocatul Gandrabur Valeriu, în ședința de judecată nu s-au prezentat, iar în temeiul art. 239 alin. (2) din Codul administrativ, Completul judiciar a dispus examinarea cauzei în lipsa acestora, având în vedere că procedura de citare legală a fost respectată.

În ședința de judecată, reprezentantul intimatei Casa Națională de Asigurări Sociale, Bodnariuc Elena, a pledat pentru respingerea apelului și menținerea hotărârii primei instanțe.

Aprecierea instanței de apel:

Potrivit art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, examinând cererea de apel, instanța de apel adoptă una dintre următoarele decizii - respinge apelul.

În conformitate cu prevederile art. 231 alin. (2) din Codul administrativ, pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Potrivit art. 219 alin.(1)-(3) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea

tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Admisibilitatea acțiunii:

Completul judiciar notează că controlul preliminar asupra admisibilității reprezintă o etapă obligatorie, ce vizează delimitarea strictă a tipului de acțiune și a cadrului juridic în care urmează a fi analizată pretenția dedusă judecății.

În conformitate cu art. 207 alin. (1) din Codul administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs.

Conform art. 3 din Codul administrativ, legislația administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor și a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținându-se cont de interesul public și de regulile statului de drept.

În acord cu art. 6 din Codul administrativ, procedura administrativă este activitatea autorităților publice cu efect în exterior, îndreptată spre examinarea condițiilor, pregătirea și emiterea unui act administrativ individual, spre examinarea condițiilor, pregătirea și încheierea unui contract administrativ sau examinarea condițiilor, pregătirea și întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică. Emiterea unui act administrativ individual, încheierea unui contract administrativ sau întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică sânt părți ale procedurii administrative.

În corespundere cu art. 10 alin. (1) din Codul administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Conform art. 11 alin. (1) - (2) din Codul administrativ, actele administrative individuale pot fi: a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat; b) acte favorabile – actele care creează destinatarilor săi un beneficiu sau un avantaj de orice fel. Destinatarul unui act administrativ individual este doar persoana către care actul administrativ se îndreaptă. Terții, ale căror drepturi sânt afectate de actul administrativ individual, nu sânt destinatarii acestuia.

Potrivit art. 20 din Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

În conformitate cu art. 206 alin. (1) lit. a), c) din Codul administrativ, o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare); c) impunerea la acțiune, la tolerare a acțiunii sau la inacțiune (acțiune în realizare);

Analizând obiectul cererii deduse judecății, se atestă că reclamantul solicită, anularea ca ilegal și neîntemeiat răspunsul nr. ***** din 30 aprilie 2024, cât și răspunsul nr. ***** din 17 iunie 2024 al Casei Naționale de Asigurări Sociale în partea ce ține de refuzul de achitare a pensiei de dizabilitate; încasarea din contul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei a sumei de 20 250 lei pentru termenul în care reclamantul nu a primit pensia pentru invaliditate pentru perioada din 1 noiembrie 2021 până la 22 septembrie 2022.

În aceste condiții, acțiunea formulată, se subscrie acțiunii în contestare și realizare, potrivit art. 206 alin. (1) lit. a), c) din Codul administrativ.

Totodată, în temeiul dispozițiilor art. 191 alin. (1) și art.196 alin. (1) din Codul administrativ, referitoare la competența materială și teritorială a instanțelor în materie de contencios administrativ, se constată că acțiunea introdusă de reclamant a fost înaintată instanței competente, fiind respectate cerințele privind competența jurisdicțională atât sub aspect material, cât și teritorial.

Conform art. 17 din Codul administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

În temeiul art. 39 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi îngrădit. Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art. 17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.

Potrivit art. 189 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. O acțiune în contencios administrativ poate fi înaintată și atunci când autoritatea publică nu a soluționat în termen legal o cerere.

Colegiul reține că reclamantul este destinatarul actelor administrative contestate și, prin acțiunea formulată, urmărește protecția unui drept propriu susceptibil de a fi vătămat prin activitatea administrativă a autorității.

Prin urmare, condiția privind revendicarea unui drept legitim, necesară admisibilității acțiunii în contencios administrativ, este întrunită, iar reclamantul beneficiază de control judecătoresc asupra activității administrative contestate, în sensul art. 39 din Codul administrativ.

În acord cu art. 208 alin. (1) din Codul administrativ, *până la înaintarea acțiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepțiile prevăzute de lege.*

În conformitate cu art. 209 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia.

Cu referire la procedura prealabilă, Completul atestă că la 23 mai 2024, reclamantul a contestat cu cerere prealabilă activitatea administrativă desfășurată de pârât (f.d.9), iar prin Răspunsul pe marginea cererii prealabile nr. *****/24 din 17 iunie 2024 aceasta a fost respinsă (f.d.19-20, dosar administrativ).

La 3 iulie 2024, cu respectarea termenului legal de adresare în instanța de contencios administrativ, reclamantul a depus acțiunea în contencios administrativ.

Analizând dispozițiile legale aplicabile și circumstanțele concrete ale cauzei, Colegiul constată că reclamanta are calitatea de persoană legitimă pentru a sesiza instanța de contencios administrativ, a respectat procedura și termenul de depunere a acțiunii, iar obiectul cererii nu se încadrează în situațiile exceptate de la controlul judiciar.

În aceste condiții, nu se identifică motive de inadmisibilitate a acțiunii, iar instanța de fond a apreciat corect că sunt întrunite condițiile de admisibilitate a acțiunii.

Raționamentele asupra fondului acțiunii:

Din materialele cauzei rezultă că reclamantul Mîrzac Petru a fost încadrat în grad mediu de dizabilitate începând cu 7 octombrie 2019 până la 31 octombrie 2021, perioadă în care a beneficiat de pensie de dizabilitate. Începând cu 1 noiembrie 2021, plata pensiei a fost sistată în legătură cu expirarea termenului pentru care a fost stabilit gradul de dizabilitate.

Prin Decizia nr. ***** din 9 iunie 2022 și Decizia nr. ***** din 25 iulie 2022, emise de autoritatea competentă în materia determinării gradului de dizabilitate, s-a constatat că Mîrzac Petru nu se încadrează în grad de dizabilitate.

Ulterior, potrivit Certificatului nr. ***** din 28 octombrie 2022 și Certificatului nr. ***** din 9 noiembrie 2023, acesta a fost din nou încadrat în grad mediu de dizabilitate, începând cu 22 septembrie 2022, iar plata pensiei de dizabilitate a fost reluată de la aceeași dată.

La 2 aprilie 2024 reclamantul s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu solicitarea achitării pensiei de dizabilitate pentru perioada 1 noiembrie 2021–21 septembrie 2022. Prin răspunsul nr. ***** din 30 aprilie 2024, autoritatea publică a refuzat satisfacerea solicitării, motivând că, în perioada respectivă, reclamantul nu era încadrat în grad de dizabilitate. Ulterior, prin cererea prealabilă, reclamantul a solicitat anularea răspunsului menționat și achitarea pensiei pentru perioada litigioasă, însă prin răspunsul nr. *****/24 din 17 iunie 2024 cererea prealabilă a fost respinsă.

În aceste circumstanțe, obiectul litigiului examinat de prima instanță l-a constituit legalitatea refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale de a achita pensia de dizabilitate pentru perioada 1 noiembrie 2021–22 septembrie 2022, precum și existența dreptului

reclamantului la încasarea sumei de 20 250 lei pentru această perioadă. Din cuprinsul acțiunii rezultă că reclamantul a solicitat anularea răspunsurilor nr. ***** din 30 aprilie 2024 și nr. *****/24 din 17 iunie 2024, precum și încasarea sumei menționate.

Potrivit art. 18 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, dizabilitatea și capacitatea de muncă, cauzele, gradul și timpul survenirii acestora se constată de către Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă sau structurile sale teritoriale, în baza reglementărilor aprobate de Guvern.

Totodată, art. 32 alin. (2) din Legea nr. 156/1998 stabilește că pensia de dizabilitate se acordă pe perioada cât durează dizabilitatea, confirmată de autoritatea competentă în materia determinării gradului de dizabilitate.

Din coroborarea acestor dispoziții rezultă că dreptul la pensie de dizabilitate pentru o anumită perioadă este condiționat de existența unei încadrări oficiale în grad de dizabilitate pentru perioada respectivă. Prin urmare, Casa Națională de Asigurări Sociale nu este competentă să stabilească ea însăși existența dizabilității și nici să extindă, pe cale de apreciere proprie, efectele unei încadrări în grad de dizabilitate asupra unei perioade pentru care o asemenea încadrare nu a fost confirmată de autoritatea competentă.

Raportând aceste norme la situația din speță, Completul judiciar reține că, pentru perioada 1 noiembrie 2021–21 septembrie 2022, la materialele cauzei nu există un act confirmativ, prin care Mîrzac Petru să fi fost încadrat într-un grad de dizabilitate. Dimpotrivă, pentru această perioadă, prin deciziile nr. ***** din 9 iunie 2022 și nr. ***** din 25 iulie 2022, s-a constatat că acesta nu se încadrează în grad de dizabilitate.

În consecință, argumentul apelantului potrivit căruia natura cronică și evolutivă a afecțiunilor sale ar demonstra continuitatea gradului de dizabilitate nu poate fi reținut. Existența unor afecțiuni medicale și încadrarea într-un grad de dizabilitate sunt noțiuni distincte sub aspect juridic. Încadrarea într-un grad de dizabilitate presupune o evaluare realizată potrivit criteriilor speciale prevăzute de legislație, iar această competență aparține autorității abilitate de lege, nu Casei Naționale de Asigurări Sociale și nici instanței de judecată sesizate cu un litigiu privind plata pensiei.

Faptul că, începând cu 22 septembrie 2022 apelantul a fost din nou încadrat în grad mediu de dizabilitate nu demonstrează, prin el însuși, că aceeași situație juridică exista și pentru perioada anterioară. Actele emise ulterior produc efecte pentru perioada indicată în cuprinsul lor și nu conțin constatări prin care să fie recunoscută retroactiv existența gradului de dizabilitate pentru perioada 1 noiembrie 2021–21 septembrie 2022.

În aceeași ordine de idei, nici legitimația seria CN nr. *****, eliberată la 10 februarie 2020, nu este de natură să confirme existența dreptului la pensie pentru perioada litigioasă, aceasta atestând situația juridică existentă la momentul emiterii sale, fără a substitui actul autorității competente privind încadrarea în grad de dizabilitate pentru o perioadă ulterioară expirării termenului anterior.

Completul judiciar consideră neîntemeiată și critica potrivit căreia, înainte de a se constata că apelantul nu se mai încadrează în grad de dizabilitate, trebuia efectuată o nouă

examinare medicală. Eventualele vicii ale procedurii de determinare a gradului de dizabilitate țin de legalitatea actelor emise de autoritatea competentă în această materie și nu pot conduce, prin ele însele, la constatarea nelegalității refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale de a achita pensia în lipsa unui act care să confirme gradul de dizabilitate pentru perioada solicitată.

Or, Casa Națională de Asigurări Sociale era ținută să soluționeze cererea reclamantului în raport cu situația juridică existentă și cu actele emise de autoritatea competentă. În lipsa unui act care să confirme încadrarea reclamantului în grad de dizabilitate pentru perioada 1 noiembrie 2021–21 septembrie 2022, refuzul de achitare a pensiei nu poate fi apreciat drept contrar Legii nr. 156/1998.

Consecvent, nu poate fi reținut nici argumentul apelantului referitor la pretinsa insuficiență a motivării Deciziei nr. ***** din 25 iulie 2022 și a răspunsului la cererea prealabilă nr. ***** din 09 septembrie 2022.

În primul rând, obiectul acțiunii cu care a fost învestită prima instanță a vizat răspunsurile Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. ***** din 30 aprilie 2024 și nr. *****/24 din 17 iunie 2024, precum și plata pensiei pentru perioada litigioasă.

În schimb, prin apel, Mîrzac Petru solicită inclusiv anularea Deciziei nr. ***** din 25 iulie 2022 și confirmarea încadrării sale în grad de dizabilitate pentru perioada 1 noiembrie 2021–22 septembrie 2022.

Potrivit art. 219 alin. (3) din Codul administrativ, instanța nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor formulate în acțiune. Totodată, în virtutea art. 195 din Codul administrativ, dispozițiile Codului de procedură civilă se aplică corespunzător în măsura în care Codul administrativ nu prevede altfel. În apel nu poate fi extins obiectul litigiului prin formularea unor pretenții care nu au constituit obiect al examinării în prima instanță.

Prin urmare, critica referitoare la anularea Deciziei nr. ***** din 25 iulie 2022 și solicitarea de a se confirma încadrarea în grad de dizabilitate pentru perioada litigioasă nu pot determina casarea hotărârii atacate, întrucât acestea depășesc cadrul procesual în limitele căruia prima instanță a fost sesizată.

În ceea ce privește invocarea art. 31 și a normelor Codului administrativ referitoare la motivarea actului administrativ individual, Completul reține că obligația motivării actului administrativ nu poate fi analizată în abstract, ci în raport cu actul concret contestat și cu obiectul acțiunii. Or, în prezenta cauză, legalitatea refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale trebuie apreciată prin prisma existenței sau inexistenței dreptului la prestație pentru perioada solicitată, iar această condiție depinde de existența unei încadrări valabile în grad de dizabilitate.

Totodată, potrivit art. 93 din Codul administrativ, fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția, iar conform art. 219 alin. (1) din același cod, instanța cercetează starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile. Exercitarea rolului activ al instanței nu presupune însă substituirea autorității competente în stabilirea gradului de

dizabilitate și nici posibilitatea de a prezuma existența acestuia pentru o perioadă în care actele autorității competente constată contrariul.

Deasemenea, este neîntemeiată și critica apelantului potrivit căreia prima instanță ar fi ignorat circumstanțele medicale ale cauzei. Pentru soluționarea litigiului dintre Mîrzac Petru și Casa Națională de Asigurări Sociale, împrejurarea determinantă nu consta în aprecierea nemijlocită de către instanță a gravității afecțiunilor reclamantului, ci în stabilirea faptului dacă, pentru perioada pentru care se solicita pensia, exista o încadrare în grad de dizabilitate conform procedurii prevăzute de lege, ceea ce la caz o asemenea încadrare nu a fost confirmată.

Referitor la argumentul apelantului potrivit căruia nu ar fi fost citat legal pentru examinarea cauzei în prima instanță, Completul judiciar îl apreciază ca neîntemeiat. Din materialele dosarului, și anume din avizul poștal de recepție (f.d.20), rezultă că Mîrzac Petru a recepționat încheierea instanței prin care cererea de chemare în judecată a fost primită în procedură și prin care, concomitent, a fost stabilită ședința de judecată, reclamantul fiind înștiințat despre data, ora și locul examinării cauzei. Așadar, susținerea din apel potrivit căreia acesta nu ar fi recepționat nicio citație este infirmată de înscrisul existent la dosar, care confirmă comunicarea actului procedural ce cuprindea și citarea pentru ședința de judecată. În aceste condiții, nu poate fi reținută nici afirmația privind încălcarea dreptului la apărare prin examinarea cauzei în lipsa reclamantului.

Prin urmare, Completul judiciar constată că prima instanță a stabilit corespunzător circumstanțele relevante cauzei și a aplicat corect normele Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, concluzionând justificat că, în lipsa încadrării reclamantului într-un grad de dizabilitate pentru perioada 1 noiembrie 2021–21 septembrie 2022, nu există temei legal pentru achitarea pensiei aferente acestei perioade.

În altă ordine de idei, argumentele formulate în apel nu răstoarnă această concluzie, fiind întemeiate, în esență, pe aprecierea apelantului asupra continuității stării sale de sănătate și pe contestarea modului de determinare a gradului de dizabilitate, aspecte care nu pot substitui actul oficial al autorității competente și nici nu pot conferi efect retroactiv încadrării în grad mediu de dizabilitate stabilite începând cu 22 septembrie 2022.

În consecință, criticile formulate în apel nu relevă erori de fapt sau de drept susceptibile să determine casarea hotărârii contestate, motiv pentru care, apelul declarat de Mîrzac Petru urmează a fi respins, cu menținerea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 15 aprilie 2025.

În conformitate cu prevederile articolelor 231, 240 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ și articolelor 389-390 din Codul de procedură civilă, Completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e :

Apelul declarat de Mîrzac Petru, se respinge.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 15 aprilie 2025.

Decizia cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni.

Președintele ședinței,
Judecătorul Sîrbu Victoria
Judecătorii Bagrin Lucia
Cașcaval Andrei
Copia corespunde originalului / judecător/